

กลุ่มพืช(Group) : พืชผัก

ชื่อไทย(Thai Name/Vernacular name) : มันฝรั่ง

ชื่อสามัญ(Common Name) : potato

ชื่อวิทยาศาสตร์ (Scientific Name)

วงศ์ (Family) : SOLANACEAE

สกุล (Genus) : Solanum

ชนิด(specific epithet) : wrightii

ชื่อผู้ตั้ง (Author name) : Benth.

ชนิดย่อย (Subspecies) : ไม่ได้ระบุ

พันธุ์ (Variety) : ไม่ได้ระบุ

พืชแนะนำ : เป็นพืชแนะนำ

พืชรับรอง : เป็นพืชรับรอง

ทดสอบเพิ่มฟิลด์ :

ชื่อการทดลอง :

ลักษณะทางเกษตร :

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ :

สถานการณ์พืช

สถานการณ์พืช : มันฝรั่ง (Solanum tuberosum L.) เป็นพืชอาหารที่ปลูกได้เขตอบอุ่น-หนาว ซึ่งมีความสำคัญอยู่ในอันดับที่สี่ของโลก รองจาก ข้าว ข้าวสาลี และข้าวโพด มันฝรั่งไม่ใช่พืชอาหารหลักของประเทศไทย

แต่มีความสำคัญในด้านเป็นพืชอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าหลายพันล้านบาท

จัดเป็นพืชที่ทำรายได้สูงให้กับเกษตรกรในเขตภาคเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือ คือ

มีรายได้ต่อไร่เฉลี่ยอยู่ระหว่าง 15,000-25,000 บาท จังหวัดที่มีการปลูกมันฝรั่งมากที่สุด คือ จ. เชียงใหม่ รองลงมาได้แก่ จ. ตาก ลำพูน เชียงราย พะเยา ลำปาง เพชรบูรณ์

และบางพื้นที่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จ. หนองคาย สกลนคร เลย และนครพนม

พื้นที่เพาะปลูกมันฝรั่งในปี 2560 มีพื้นที่ 37,858 ไร่ เป็นมันฝรั่งพันธุ์โรงงาน 35,482 ไร่ พันธุ์บริโภคสด

2,376 ไร่ ผลผลิตรวม 107,103 ตัน เป็นมันฝรั่งพันธุ์โรงงาน 101,080 ตัน พันธุ์บริโภคสด

การปลูกมันฝรั่งมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นตามสถานะเศรษฐกิจที่ขยายตัว (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร,

2560) โดยมีความต้องการเพื่อใช้ในการแปรรูปตลอดปีประมาณ 12,500 ตันต่อเดือน หรือ 150,000

ตันต่อปี แต่เกษตรกรผลิตได้เพียง 100,000 ตันต่อปี

ผลผลิตไม่เพียงพอต่อการแปรรูปทำให้ผู้ประกอบการต้องนำเข้าเข้มันฝรั่งสดจากต่างประเทศ ปีละ

34,000-35,000 ตัน เพื่อให้เพียงพอกับความต้องการของผู้บริโภค คิดเป็นมูลค่าหลายร้อยล้านบาท

(สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2557; อรทัย, 2557; ชวลา, 2559)

เนื่องจากการขยายตัวของพื้นที่เพาะปลูก จึงทำให้มีการนำเข้าหัวพันธุ์มันฝรั่งจากประเทศออสเตรเลีย

สกอตแลนด์ แคนาดา เนเธอร์แลนด์ และสหรัฐอเมริกา มาปลูกมากขึ้นทุกปี

(ศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่, 2557)

การปลูกมันฝรั่งในประเทศไทยอยู่ภายใต้ระบบสัญญาข้อตกลงการผลิตประมาณร้อยละ 90

จึงมีการประกันราคารับซื้อที่แน่นอน (Contract Farming)

ทำให้ระบบการผลิตมีความมั่นคงทั้งในส่วนของเกษตรกรผู้ปลูกและภาคเอกชนเพื่อขจัดปัญหาความไม่แน่นอน

ของรายได้ของเกษตรกรและปริมาณของสินค้าในตลาด

ทำให้ทุกภาคส่วนมีความมั่นใจที่จะทำการพัฒนาด้านเทคโนโลยีการเพิ่มผลผลิต และขยายการลงทุน

ธุรกิจการค้าที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์มันฝรั่งแปรรูปของประเทศ มีมูลค่ามากกว่า 9,000 ล้านบาทต่อปี

และธุรกิจมันฝรั่งแปรรูปได้มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว จากมูลค่า 200 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็น 9,000 ล้านบาท

ในระยะเวลา 15 ปี ที่ผ่านมา โดยการส่งเสริมและลงทุนจากภาคเอกชน ซึ่งมี 3 บริษัท ได้แก่

บริษัท เป๊ปซี่โคลา (ไทย) เทรดิง จำกัด บริษัท เบอรัล ลีเยคเกอร์ ฟู้ด จำกัด และบริษัท ยูนิแชมพ์ จำกัด

(สมบัติ, 2556) จึงทำให้เกษตรกร/บริษัทผู้ผลิตมันฝรั่งแปรรูป

มีความต้องการหัวพันธุ์มันฝรั่งเพื่อนำไปผลิตเป็นผลผลิตส่งเข้าโรงงานแปรรูป

ถึงแม้ว่ากระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้สนับสนุนงบประมาณให้กรมวิชาการเกษตรในการผลิตหัวพันธุ์มันฝรั่ง

ทดแทนการนำเข้า โดยดำเนินการผลิตหัวพันธุ์มันฝรั่งหลัก (pre-basic seed production หรือ G0) ปีละ

500,000 หัว เพื่อนำไปปลูกขยายพันธุ์เป็นหัวพันธุ์ขยาย (basic seed production หรือ G1) ได้ปีละ 50

ตัน สำหรับจำหน่ายให้เกษตรกรนำไปผลิตเป็นหัวพันธุ์รับรอง (certified seed หรือ G2-G3)

ต่อไป (ศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่, 2557) แต่อย่างไรก็ตามไม่สามารถรองรับความต้องการของเกษตรกร

และผู้ประกอบการแปรรูปได้ ประกอบกับประเทศไทยมีปัญหาในการผลิตหลายด้าน เช่น

ผลผลิตที่ได้น้อยต่ำ ประสิทธิภาพในการผลิตที่เกิดจากปัญหาโรคและแมลงศัตรูในพื้นที่การผลิต

หัวพันธุ์ที่มีคุณภาพไม่เพียงพอต่อการขยายพื้นที่ปลูก

ต้นทุนการผลิตสูงเนื่องจากความเสี่ยงที่เกิดจากสภาพอากาศและโรคแมลง

ในขณะเดียวกันโรงงานแปรรูปมีการขยายกำลังผลิต ซึ่งต้องการวัตถุดิบทั้งในฤดูฝนและฤดูแล้ง

แต่ผลผลิตที่ปลูกได้ในประเทศนั้นไม่เพียงพอกับความต้องการของโรงงาน (สถาบันวิจัยพืชสวน,

2559) จึงมีการร้องขอจากเกษตรกร สหกรณ์ผู้ปลูกมันฝรั่ง

และบริษัทให้เพิ่มปริมาณการผลิตหัวพันธุ์มันฝรั่งให้เพียงพอกับความต้อการ

และเพื่อลดการนำเข้าจากต่างประเทศ รวมถึงการปรับปรุงพันธุ์ใหม่ๆ
 ใหม่มีความต้านทานต่อการเข้าทำลายของโรคใบไหม้ โรคเหี่ยวที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย โรคไวรัส
 และโรคไส้เดือนฝอย ประกอบกับการขาดเทคโนโลยีด้านการผลิตมันฝรั่งที่มีคุณภาพ ได้แก่
 การปรับปรุงพันธุ์ การจัดการดินปุ๋ย ระบบน้ำ การควบคุมวัชพืชในแปลง
 การควบคุมการระบาดของโรคแมลงศัตรูพืช การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว และการเก็บรักษา เป็นต้น

การเตรียมดิน

การปลูก

การใส่ปุ๋ย

ครั้งที่	ครั้งที่	ปุ๋ย/ฮอร์โมน	สูตร/ชนิดฮอร์โมน	อัตรา	โดยวิธี
----------	----------	--------------	------------------	-------	---------

วิธีการให้น้ำ

ครั้งที่	วันที่	วิธี	ปริมาณน้ำ (มิลลิเมตร)
----------	--------	------	-----------------------

การป้องกัน/กำจัดศัตรูพืช

โรคพืช

วันที่	ชนิดสารเคมี	โรค	อัตรา
--------	-------------	-----	-------

แมลง ไร และศัตรูพืช

ครั้งที่	วันที่	ชนิด	อัตรา
----------	--------	------	-------

วัชพืช

ครั้งที่	วันที่	ชนิดสารเคมี	ชนิด
----------	--------	-------------	------

ข้อมูลอุตุวิทยวิทยา : -

เทคโนโลยีการผลิต : -